Balázs Zsolt

A puszta VízŐrzői

a szerző Ami marad végül című fotókönyvének II. előszava

2024 júliusában egy terepi fotózás után elhatároztam, hogy többet nem szeretném az aszályt fotózni, nem szeretném többet a felperzselt mezőket, kiégett kukoricást, megrepedt tómedreket, tönkrement tanyákat megörökíteni. Hetek óta rosszul aludtam, és dühös is voltam, hogy két év alatt nem változott semmi, a 2022-es történelmi aszály óta sem történt változás a vízgazdálkodásban. Tavasszal rengeteg víz folyt el, most megint rengeteg víz hiányzik, valahol kibillent az egyensúly. Hogy objektív maradhassak, leálltam.

Vízőrzők akcióban

Pár hónappal korábban találtam meg a VízŐrzőket. Nézem ezt a maroknyi civilt, helyieket és nem helyieket egyaránt, ahogy megpróbálják útját állni a víznek. Földből és ágakból gátakat építenek a vízelvezető csatornákban.

Távolról apró hangyák sziszifuszi küzdelmének tűnik. Nők és férfiak, fiatal és idős, lapátolnak, vödröket cipelnek. Senki sem kérte meg őket erre. Csinálják, ki-ki másért. Van, aki klímaszorongó, van, aki a társaság miatt, van, aki csak dolgozni szeretne. Ritmusra fel és le adagol, tölt, ürít. Lenyűgöző aktusa ez a teremtésnek, az élni akarás vágyának.

András, vízőrző, az ásás utáni pihenőn

A víz pedig idővel majd lassan szétterül, kifolyik a földekre, eláraszt, megtelik a levegő is újra nedvességgel,

és megjelennek tavasszal a költő madarak, jönnek az esők, és újra élettől lesz nyüzsgő és hangos minden. Egy zsebkendőnyi terület. Még százaléka sincs a 100 évvel ezelőtti vízborításnak.

Hol van a kutya elásva?

Ideiglenes vízborítás, ez a természetes. Nyáron ki fog száradni. Lehet kezdeni ismét, télen, tavasszal, mikor lesz megint víz, ha lesz megint víz. Vegyesek az érzéseim.

Nekem ez nem tűnik igazságos küzdelemnek. Valahogy mintha visszakerülne az ember a startvonalra, évről évre, újra és újra. A nyári aszály előtt hullámként terjed a VízŐrzés. Egyre több csapat alakul önkéntes alapon. Vannak már pusztai, lápi, sárréti VízŐrzők. Próbálják megfogni és megtartani a vizet, azt a keveset, ami még maradt, mert minden cseppje öröm. Évtizedekkel korábban még tavak borította táj, amely mára kiszáradt.

Két hektárnyi területet sikerült újra vízzel beborítani öt hónapra, egy vízlevezető csatorna elzárásával. Olyan közösségformáló ereje van a víznek, hogy átadóünnepséget szerveztek ez alkalomból, a környék, sőt az ország csodájára jár, kontinensnyi érdeklődés és öröm övezi. A háborúk, politikai játszmák közepette, egy tucat ember türelmesen, büszkén és kissé zavartan viseli ezt a nagy érdeklődést, hiszen ők csak élni szeretnének a hétköznapokban, ez pedig víz nélkül, a félsivatag közepén elég nehéz.

Hódgát készítés

A szomszédos falvakban viszont ez nem nagy öröm. Hoz-

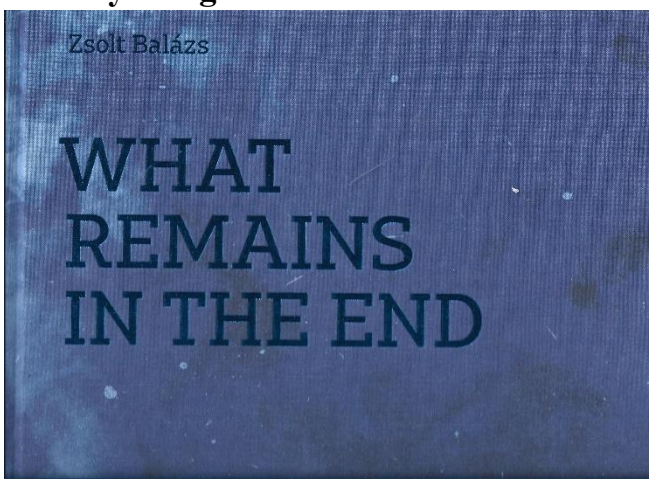
zájuk így most a visszatartott vízből kevesebb jut, alacsonyabb lett a tavak vízszintje. Ők is élni szeretnének. És vajon mennyi idő kell, hogy annyira elszántak, elkeseredettek legyenek, hogy ha nem tudnak máshonnan vizet visszatartani, vagy a vízhasználat felosztásáról megegyezni, akkor a két település között konfliktus alakuljon ki a víz birtoklásáért? Kinek a tulajdonában van a víz? Aki fakasztja? Aki visszatartja? Aki használja? Aki megveszi? Hol van ennek a határa? Lehetséges ennek egyáltalán határt szabni? És ha igen, eljön majd egyszer az az idő is, amikor a felhőknek is útját akarjuk állni, és terelni helyről helyre, oszlatni és duzzasztani némi csapadék reményében, üzemszerűen – egy átlagos nap indulásaként, ébredés után, a reggeli kávéfőzés kíséretében?

A hódgát kellékei

Budapest, 2025. július 17.

A könyv megvásárolható:

Budapesten: Robert Capa Kortárs Fotográfiai Központ,
ISBN+ könyvesbolt, Műcsarnok - Kunsthalle, Fuga
Párizsban: Jeu de Paume, Le Monte en l'Air, Librairie Le Delta, Parallèles
Marseille-ben: Librairie Maupetit, Histoire de l'oeil
A kiadónál
vagy a fotográfus weboldalán:
hecticbooks.com, zsoltbalazs.com